

Izhaja
10. in 25. dne
vsakega meseca.

Stoji za
celo leto 3 gld. —
pol leta 1 „ 60
četrt „ — „ 80
Posamezne štev.
15 kr.

Oznaniła
ikrat natienena
od vrste 15 kr.

Naročnina,
sstanila in reklamacije
pošiljajo se
upravnistvu
v Maribor.

Odprte rekla-
macije so
poštne proste.

POPOTNIK.

Glasilo

„Zaveze slovenskih učiteljskih društev“.

Izdajatelj in urednik:

M. J. Nerat, nadučitelj.

Spisi in dopisi
pošiljajo se
uredništvu
v Maribor,
Reiserstrasse 8.

Pismom,
na katera se želi
odgovor,
naj se prdene
primerna poštra
znamka.

Na anonimne do-
pise se neoziramo.

Nefrankovna pisma,
se ne sprejemajo.

Rokopisi
in na
ocene poslana knjige
se ne vračajo.

Št. 129. Iz „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“.

Obvestilo.

Vsem velečastitim p. n. naročnikom „Popotnika“, zlasti pa p. n. gospodom tovarišem in tovarišicam javljamo s tem, da prevzame „Zaveza slovenskih učiteljskih društev“ s 1. januarjem mesecem 1898. l. list „Popotnik“ v svojo popolno last in upravo z vsemi aktivni in pasivi tudi formelno.

Razmerje mej „Popotnikom“ in „Zavezo“ smo skušali urediti tako, da se smemo nadejati, da smo ustregli vsestranskim željam. Ob enem pa nam je bilo mnogo na tem, da se reši to pereče vprašanje kolikor možno častno za vse interesovane stranke.

„Zaveza“ si je bila popolnoma v svesti, da je s tem korakom prevzela veliko odgovornost, da si je naložila težko breme. A zanašala se je — in upamo, da opravičeno! — na podporo zavednega slovenskega in istro-hrvatskega učiteljstva, združenega v dični naši „Zavezi“. Zanašala se je na oni stanovski ponos, ki preveva v novejšem času vse delovanje našega učiteljstva, ki torej ni samo na jeziku!

Boj bijemo za svojo samostojnost, za izboljšanje svojega stanja, za svojo šolo. Nasprotnikov nam ne manjka v vseh slojih ljudstva. A brez samostojnega, na vse strani neodvisnega glasila, to ni lahko mogoče. „Zaveza“ bode mogla le tedaj v polni meri izvrševati svojo zadačo, ko bode v vsakem oziru samosvoja, neodvisna, neovirana!

Tovariši, tovarišice! Pomagajte nam uresničiti to idejo z mnogobrojnimi naročevanjem „Popotnika“, zlasti pa z rednim plačevanjem naročnine. Na Vašo kolegijalnost in požrtvovalnost smo se zanašali, ko smo prevzeli list „Popotnik“ v svojo last. Obračamo se zlasti do onih gospodov naročnikov, ki so z naročnino na dolgu že za več let, z najnujnejšo prošnjo, da se zavejo svojih dolžnostij, da začno misliti na poravnavo svojega starega dolga. Vse naenkrat bo šlo seveda težko; a polagoma — v obrokih — ne bo take težave. Le, ako storé vsi — novi in stari — naročniki svojo dolžnost, nam bo mogoče častno rešiti svojo besedo. Torej!

Uredništvo „Popotnika“ ostane tudi nadalje v dosedanjih rokah gospoda M. J. Nerata, nadučitelja v Mariboru. On bo prevzel tudi ekspedit lista. Nanj je vposiljati vse spise, reklamacije, pa tudi inserate in plačila za inserate.

Upravnistvo „Popotnika“ bo pa z novim letom 1898 prevzel blagajnik „Zaveze“ gospod Ivan Luznar, šolski vodja na Primskovem pri Kranju.

Današnja številka ima naslovni list in kazalo za prilogo.

Vsa zaostala in nova naročnina naj se počeni z novim letom ali vpošilja naravnost njemu ali pa, kar je še boljše, naj se plačuje po položnih listkih šte. 821 252 na „Popotnik-ov“ konto v pošto hranilnico.*

Obračamo se torej še enkrat do vseh p. n. kolegov in kolegij s prošnjo, naj nas vsak po svoji moči podpira, potem smemo biti gotovi, da naše podjetje ne bo nečastno propalo, pač pa, da bode vedno bolj raslo, cvelo, rodilo. V združenju je naš spás!

V ime „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“:

Dragotin Česnik s. r.,
tač. tajnik.

L. Jelenc s. r.,
tač. predsednik.

Fr. Luznar s. r.,
tač. blagajnik.

M. J. Nerat s. r., urednik.

Naša organizacija.

III.

Čim bolj se bo med nami širila živa stanovska zavest in čim bolj nas bo ogreval pravi stanovski ponos, tem večjo veljavo si bo pridobila naša organizacija in tem polnejši bo nje uspeh. Vprvo bo potem obsegala vedno več močij, kajti tudi pri nas številke govoré, v drugič bodemo jo pa znali bolje izkoriščati in uporabljati.

Ko se je z novim šolskim zakonom šola znatno premenila in je učiteljstvo dobilo malo več prostosti, vstajala so naša društva, kakor gobe po dežju. Navdušeni tovariši so jih snovali z lepim namenom, da naj pospešujejo nadaljno izobrazbo učiteljev in tako povzdignejo vso šolstvo. Pod vztrajnim vodstvom vrlih osnovateljev storila so naša društva v tem oziru mnogo koristnega in so mnogo pripomogla k lepemu napredku našega šolstva. Društva so pa takrat tudi vztrajno delovala in o marsikaterem društvenem predsedniku se je lahko reklo: „On šteje glave svojih dragih in glej, ne manjka nihče vseh“. Vsi, si volasi starčki kakor golobradi mladenči, hiteli so večkrat po jako težavnih potih včasih v prav oddaljene kraje k sestanku s svojimi tovariši. Če pa kdo le ni mogel priti, pa je poslal zbranim sodrugom pismeni pozdrav in jih prosil oproščenja.

Čez nekaj let nastala je pa v našem društvenem življenju neka stagnacija. Nastavilo se je vedno več novih močij, ki so se izobrazile na novodobnih učiteljskih in tem se je zdela nadaljna izobrazba odveč, češ: Toliko vsaj bodem vedno storil, kakor oni stari tovariš, ki je obiskoval samo preparandijo in nastalo je neko nasprotstvo med mlajšim in starejšim učiteljstvom, ki je našo organizacijo skoraj udušilo. Slišali so se reki, kakor: „Društva so se preživela, ne potrebujemo jih več, kdo nas bo pa tam učil, ko smo vsi jednako izobraženi.“ Društva so komaj životarila. Povsod pa se je našlo še nekaj vzglednih tovarišev, ki so uvideli, da učitelji ne morejo nikdar izvrševati svoje eminentno važne naloge v človeški družbi brez nadaljne izobrazbe; in njihovemu trudu ter njih požrtvovalnosti se imamo zahvaliti, da so se društva vzdržala.

Sedaj se razvijajo vedno lepše, a vendar še mnogo prepočasi, če pomislimo, kako hitro sedaj človeštvo živi. Bojim se, da pridemo mnogo, mnogo prepozno. Šola mora biti podlaga vsemu napredku, ona mora torej tudi prva napredovati. Kako pa naj učitelj tej nalogi zadosti brez nadaljne izobrazbe?! Kdo more izhajati samo z izomiko na učiteljsku pridobljeno, z tistimi par učnimi slikami? K večjemu kakšen „najemnik“, nikdar pa pravi učitelj, vnet ljubitelj naroda svojega.

* Take položnice najdejo vsi dosednji p. n. naročniki priložene današnji številki. Naj bi se jih pridno in izdatno posluževali!

Učiteljišče nam pač poda teoretično podlago, ono nas usposobi, da se moremo sami popolnjevati, a dobri učitelji postanemo še le čez nekaj let v praksi, če znamo svoje in drugih skušnje prav izkoristiti. Kje se pa to lože vrši nego v naših družtvih? Knjige in časopisi prinašajo sicer mnogo gradiva, a kdo zmore toliko denarja in kdo jih ve vselej naprej prav izbrati. Vrh tega so pa tam razprave za javnost proračunjene in vsled tega tako vzgledne, kakor se v resnici nikdar izvajati ne morejo, treba jih je še rešetati in rešetati, predno nam ostane zlato zrno. Zakaj bi naj to mudno delo vsak učitelj sam opravljal? Prinesimo te stvari k družtvu in razgovarjajmo se o njih; živa beseda v istih razmerah živečih tovarišev zadela bo gotovo pravo struno in marsikaj koristnega zašlo bo tako v zadnjo gorsko vas, kamor pošta le redko kedaj pride.

Razdelimo si delo in nastavimo pri naših družtvih stalne poročevalce, ki bodo vestno zasledovali po določenih časopisih in knjigah spomina vredne spise, nam navajali njih vsebino, posebno znamenite pa v nakup priporočali. Seveda bi se morali časopisi in knjige v ta namen kupovati z društvenim denarjem, a v delno pokritje stroškov bi se lahko potem dražbenim potom pri društvenem zborovanju prodala. Li ni sramota, če tako malo zvemo o delovanju drugih, li ne zapiramo s tem največjih vrat k našemu lastnemu napredku? Isto bi lahko storili z nekaterimi učili. Li ni čudno, da naročajo šole še sedaj učila, koje smo že pred desetimi leti kot nesposobna zavrgli? Zakaj ne vpraša dotičnik poprej pri svojih tovariših, pri društvenem zborovanju? Menda ne, ker se sramuje priznati, da ne pozna vseh učil?

A še bolje se poučimo o delovanju drugih, če drug drugemu „v delalnico zremo“. Hospitacije so neprecenljive važnosti. Zakaj se jih tako bojimo? Nimamo li čiste vesti? Kjer se hospitacije še sedaj iz katerega koli vzroka ne morejo ali nočejo uvesti, pa prinašajmo svoje praktične skušnje k zborovanjem, povejmo, kako se je nam v tem in tem slučaju godilo in vprašajmo, kako so naredili drugi. Nove šolske knjige, nove metode se širijo in mi molčimo, se li ne tičejo nas? Povzpniimo se vendar do višje stopnje samostalnosti!

Naša dolžnost je torej, skrbno zasledovati vsak napredek in ga izkoriščati; vedno moramo misliti, da nam je v šoli storiti, kolikor največ mogoče. Le pomislimo, če smo v razredu z n. pr. 80 učenci pridobili le četrť ure, pridobili smo jo osemdesetkrat in to je 20 ur, in čas je denar, osobito zlati čas mladosti. — Mislim, da sem s temi vrsticami, ki naj bodo pojasnilo in dodatek k dotičnemu odstavku mojega prvega članka — gl. 3. št. „Pop.“ t. l. — jasno dokazal, kako potrebna nam je nadaljna izobrazba in kako lahko bi jo v naših družtvih pospeševali. Dalo bi se seveda še mnogo pisati, kdor hoče spoznati, lahko spozna, gluhim ušesom bi pa tudi vojaška trobenta trobila zastonj. Hočem le še kratko omeniti, kakšne naj bodo razprave pri naših zborovanjih.

Mnogo namreč grešimo v tem, da si ne znamo razprav času primerno prikrojiti. Sedaj niso več tisti časi, ko je jeden samo razpravljjal, drugi pa so nemo poslušali, ker jim je bilo vse tako novo, tako učeno. Kdor dandanes pri nas o čem govori, mora vedeti, da so poslušalci sposobni ustvariti si lastno sodbo, ne sme biti torej užaljen, če mu koncem govora kdo katero „pobije“ in če se o njegovem govoru vname živahna debata. To ga naj le veseli, ker debata še le prav za prav koristi, tista še le spravi prava zrna na dan ter v naše kri in meso, vse drugo gre navadno pri jednem ušesu noter pri drugem ven.

Nasprotno pa poslušalci od svojega poročevalca ne smejo preveč tirjati, tudi on je le človek, tudi on živi na tej grešni zemlji in tudi on se ima boriti s svojo slabostjo in drugimi težavami. Če torej katero ne pogodi čista v njihovem smislu, ga naj ne za-

smehujejo, temveč drage volje upoštevajo njegovo dobro voljo. Morda je pa sprožil vprašanje tudi le zato, ker bi rad slišal mnenje drugih. Poslušalci naj bi vselej kazali tudi svoje zanimanje za stvar, ker nič ni hujšega, nego govoriti in govoriti, pa le samemu sebi. Koncem govora naj se vname stvarna debata, ki naj pojasni razporne točke; tudi razgovor kaže, koliko je zanimanje. Poznam dobre učitelje, ki nočejo več pri društvih zazpravljati, ker se jim vselej vse nemo udobri. Uvažujmo to!

Tako, mislim, naj bi naša društva pospeševala našo nadaljno izobrazbo, tako nadaljevala prvo nalogo svojo. O drugih nadaljujem prihodnjič. *Idejalist.*

Slovniška teorija Kernova.

Piše dr. Janko Bezjak.

(Dalje.)

Tako razlaga pomen dajalnika Miklosich (Syntax 578). Ta razlaga pa bo menda verjetnejša nego Heyse-jeva, ki trdi, da v dajalniku leži prvotno naziranje miru, kakor v tožilniku smoter, v rodilniku pa izvor pomikanja (II. 95).

Heyse je svojo trditev izrekel s svojega stališča, oziraje se le na nemščino; kajti tej dajalnik zares rabi v prostornem smislu, odgovarjajoč vprašalnici „kje“, pa ne sam za-se, nego le s predlogom. A vemo, da to je le prenesena funkcija, katero je nekdanj izvrševal lokativ ali mestnik, ki ga je poleg staroindiščine ohranila samo slovanščina. V nemščini pa je prevzel, kakor v grščini, njega opravilo dajalnik, a v latinščini ablativ. Nočemo tu razsoditi, je li predlog zu (zuo, ze) zaznamoval v prvotnem pomenu mirovanje na postoru, kakor trdi Heyse, po čegar mnenju se je še le pozneje ta pomen razširil na pojem pomikanja proti smotru, ali je imel že prvotno pojem smeri ali pomikanja, kakor zagotavlja Graff (die althochdeutschen Praepositionen str. 242). Naj je že tako ali tako, na vsak način se rabi pri tem predlogu tudi nemški dajalnik v smislu smeri, in če tudi dandanes v pisni nemščini „zu Hause“ pomeni „doma“, vendar tega ni pomenilo nekdanj; ampak „ze hūse“ je v srednjenemščini zaznamovalo to, kar pri nas „domov“ in kar še danes zaznamuje v narečju.

Iz te v dajalniku ležeče predstave o smeri ali pomikanju proti smotru se dajejo izvajati vse druge funkcije dajalnikove.

Sem gredó v prvi vrsti dejanja, katera izražajo glagoli dati, dajati, darovati, plačati; v drugi vrsti dejanja, označena po glagolih praviti, povedati, reči, rekati, veleovati itd. Povsod je tukaj še misliti na predstavo gibanja, samostalnika pa dostavlja stvar, h kateri je obrneno dejanje.

Dalje se vrsté glagoli hotenja in želenja, ki kažejo smer volje proti poželenim predmetom.

Naj pri tej priložnosti omenimo prav zanimiv pojav, da v staroslovenščini so nekateri glagoli v istem pomenu zahtevali zdaj dajalnik, zdaj tožilnik, zdaj rodilnik; postavim glagol hoteti. Mogoče je bilo reči: хотети чему (hoteti čemu), хотети кето (hoteti kaj) in хотети чесо (hoteti česa). Razlika tega sklada se podaja iz prvotnega pomena posamnih sklonov: dajalnik pri glagolu hoteti kaže, da stanje hotenja je obrneno proti kakemu predmetu; tožilnik kaže več, namreč da se stanje hotenja že polastuje dotičnega predmeta, da je volja osebkova prav odločno razširjena po njem; rodilnik pa zaznamuje poskus polastovanja: izraža, da se volja osebkova še le začne polastovati dotičnega predmeta, da se njega še le skuša lotiti.

O tej razliki med tožilnikom in roditeljem še bomo izpregovorili pri drugi priložnosti.

Na zadnje zadobil je dajalnik popolnoma pojmoven pomen, izrazujoč le notranjo deležnost. Tu znači dajalnik predmet, zlasti osebo, ki je deležna dejavnosti osebkove, kakor n. pr. pri glagolih pomagati, služiti, škodovati.

V to okrožje spada dajalnik primernosti ali prikladnosti: to tebi pristoja, vzami, kar ti gre; temu se prišteva še dajalnik prida (koristi) in škode: koristiti in škodovati komu; v daljnem smislu tudi dajalnik dušne deležnosti: to mi je pravi junak; potem moramo sem staviti dajalnik pristojnosti, ki se čredi z roditeljem, pravim sklonom pristojnosti: Bog je oče vsem ljudem (= vseh ljudij); ihr habt das Herz mir (= mein Herz) bezwungen; naposled dajalnik namena, v čegar uresničenje se izvrši dejanje: čemu si to storil? in dajalnik vzroka oziroma razloga, zaradi katerega se kaj stori ali dela: smejeti se komu, čuditi se čemu, radovati se čemu.

Prehod od gori omenjenega vidnega pomena na zadnjič navedeni dušni pojem notranje deležnosti sicer ni popolnoma jasen, a se daje dobro razložiti: povsod je dejavnost obrnena proti kateremu posedmetu kot smotru, vzroku, razlogu, namenu, ali v katerem drugem smislu in oziru. To pa tudi uvidimo, da je dajalniku bolj osebni značaj, tožilniku bolj rečen, roditelju zdaj rečen, zdaj osebni.

O dveh še ostalih sklonih: mestniku in orodniku nimamo dosti povedati; kajti njiju raba brez predloga se je skoraj popolnoma izgubila.

Mestnik.

Mestnik zaznamuje kraj ali mesto, na katerem je reč, ali se godi kako dejanje. Od tod ima tudi svoje ime. Odgovorja vprašanju: kje? V staroindiškem jeziku se nahaja v tem smislu mestnik vedno brez predloga, v staroslovenščini že redkeje, v novoslovenščini pa še imamo le par ostankov te rabe, namreč nekoliko krajevnih prislovov, ki so nekdanj bili mestniki dotičnih samostalnikov. Sem spadata pri priložnosti že imenovana gori in doli* (stsl. *гора, доль*), potem sredi, vuni (stsl. *вънѣ*) sledi, posledí, vrhu.

Krajevni pomen je tudi pri tem sklonu prešel na časovnega, odgovarja vprašanju keda? Ta prehod že poznamo od roditelja in tožilnika. Tudi ta časovni mestnik je rabil staroslovenščini pogostoma. Sedaj moremo navesti le nekatere časovne prislove, postale iz časovnih mestnikov: pomladi, jeseni, snoči = sinoči = v ti noči, lani, jutri, davi, drevi.

Iz krajevnega pomena se je razvil še načinovni, dandanes ohranjen le v prislovni obliki trebe ali trebi, ki je sicer mnogo redkejša od oblike treba**, a vendar še v rabi sem ter tja med ljudstvom: trebe n. pr. se nahaja še med ogrskimi Slovenci, tu in tam na Dolenjskem, tudi Erjavčevi zbirki „Iz potne torbe“ jo zalotimo; prislov trebi, ki je nastal iz trebe (č je prešel v i) se sliši v savinski dolini.

Pri starejših pisateljih, pri Krelju, Dalmatinu, Trubarju, ovi obliki niste nič nenavadni. V staroslovenščini je *трѣба* in *трѣба естъ* dostikrat najti. (Še pride.)

* Pri tej priliki naj še pripomnimo, da ni samo razločevati med doli in dol, ampak tudi med doli in dolu; kajti dolu je dajalnik smotra, odgovarja vprašanju kam? kakor še ga nahajamo v srbsčini in v sestavljenki nizdolu.

** Novejši novoslovenski pisatelji so si izmislili glagol trebat; tako pišejo: treba namesto je treba (trebe), je trebalo namesto je bilo treba, ni trebalo namesto ni bilo potreba itd. A teh ne bomo nikakor posnemali.

Osnutek disciplinarnega zakona, predložen od odbora „Zaveze štajerskih učiteljskih društev“.

(J. S.) (Konec.)

Ustna obravnava.

§ 21. Dan za ustno obravnavo določi predsednik disciplinarnega senata.

Seje so navadno po štirikrat na leto; vendar je predsedniku dovoljeno, iste po potrebi tudi večkrat sklicati.

Pred sklepom ustne obravnave ima toženec ali njegov zagovornik zadnjo besedo.

Nadaljne poizvedbe.

§ 22. Ako spozna disciplinarni senat za potrebno, da se zaslisiijo priče, bodi si po političnem uradniku c. kr. namestnije ali v sami ustni obravnavi, ali, da se doredejo še druga dokazila v pojasnenje stvari, odredi primerno in v potrebi določi nadaljevanje obravnave na kak drugi dan.

Zastopanje toženega učitelja.

§ 23. Toženi učitelj je upravičen, vzeti si za obravnavo, naj bo sam prisoten ali ne, zastopnika izmed učiteljstva ali odvetništva.

Predsedniku disciplinarnega senata je pravica, zahtevati osebno prisotnost toženca.

Razsodba disciplinarnega senata.

§ 24. Pred začetkom obravnave morajo vsi prisedniki disciplinarnega senata predsedniku seči v roko in obljubiti, da hočejo soditi po svoji najboljši vesti in vednosti in da se bodo pri razsojanju ozirali le na to, kar se bo pokazalo pri obravnavi. Predsednik jih mora opozoriti, da niso vezani na pozitivna dokazovalna pravila, temveč da naj sodijo le po svojem prostem prepričanju, izvirajočem iz vestnega pretehtanja vseh za in proti navedenih dokazil.

§ 25. Z razsodbo disciplinarnega senata mora obtoženi učitelj ali obdolženega kršenja dolžnosti oproščen biti ali pa krivim spoznan. Zajedno mora biti v razsodbi izrečena disciplinarna kazen za krivim spoznanega učitelja in povrnitev stroškov.

V posebno uvaževanja vrednih slučajih smeje se obsojencu vsi ali jeden del stroškov disciplinarne preiskave v primeri s stanjem „zaklada za plačevanje stroškov disciplinarnega senata učiteljskega“ pregledati.

Razsodba mora se razglasiti takoj in po c. kr. dež. šolskem svetu z razlogi vred najkasneje v 8 dneh dostaviti tožencu.

§ 24. vzel si je za vzgled določbo novega kazenskega zakona, po katerej sodnik ni vezan na dokazila, temveč le na svoje prepričanje. Kako se

bo to obneslo, je težko povedati. Juristi trdijo, da bo v marsikaterem slučaju toženec na boljem. Mi jim moramo verjeti, naj pa ostane pri tem.

V § 25. se določa, da obsojenec mora utrpeti stroške preiskave. Malo huda je ta. Ti stroški ne bodo mali! Računimo nekoliko! Devet prisednikov je. Ti ne bodo opravljali tega posla kot časten posel, treba bo torej plačati devet dijet. Dijete ne bodo spod 3 gld. in dež. nadzorniku in morda še komu drugemu pristojajo večje. Torej samo na dijetah za jeden dan do 30 gld., mogoče tudi čez. Vsaj 5 ali 6 prisednikov moramo računati z dežele, na vsakega najmanj 5 gld., je drugih 30 gld. Ako traja razprava dva dni, ali se mora ista preložiti (§ 22), se ti stroški še lahko podvojé. Vsi stroški pa se zopet lahko podvojé, ako ministerstvo rekurzu ugodi in mora dež. šolski svet senat na novo sklicati (§ 29). Ako prištejemo stroške za predpreiskavo (§§ 18, 19), vidimo, da utegnejo samo disciplinarni stroški kaj lahko narasti na 150 do 200 gld. Tem prirastejo še lastni stroški: lastne in mogoče tudi zagovornikove vožnje v Gradec, plača zagovorniku itd. Kako hitro znese to 250 gld.! In potem še kazen! Kako se more od notorično slabo plačanega učitelja zahtevati, da utрпи stroške preiskave? Na stroške učiteljstva ne bo mogoče uživotvoriti disciplinarnega senata. To je za nas preluksurijsko. Naj gredo stroški iz deželnega šolskega zaklada.

Zapisnik.

§ 26. O ustni obravnavi piše se zapisnik, v katerem morajo biti zabilježena imena navzočih in važni podatki obravnave.

Zapisnik podpišeta predsednik in zapisnikar.

Kdo je zapisnikar? Jeden prisednikov? Bolje bi bilo, da bi se za ta posel privzel, recimo, kak praktikant c. kr. namestništva, saj tudi pri deželnih sodnih obravnavaх praktikanti in avskultanti protokolujejo. Stroške bi to seveda zvišalo.

Pravno sredstvo proti razsodbi.

§ 27. Proti razsodbi disciplinarnega senata more dež. šolski svet s sklepom ali pa tudi dotični učitelj uložiti priziv na c. kr. naučno ministerstvo.

Prijav in izpeljava priziva.

§ 28. Priziv mora se prijaviti tekom 8 dnij po dostavljenju razsodbe. Vloži se pri c. kr. dež. šolskem svetu.

Da se izognemo dvoumnosti in da stvar nikjer ne obleži, naj se tu glasi: direktno pri c. kr. dež. šolskem svetu.

Odlok c. kr. naučnega ministerstva.

§ 29. Naučno ministerstvo potrdi razsodbo disciplinarnega senata ali pa jo zavrže. V zadnjem slučaju razveljavi razsodbo in vrne stvar dež. šolskemu svetu, ki skliče s smiselno uporabo obstoječih predpisov nov disciplinarni senat.

Kolikokrat pa je priziv dovoljen? Po tem besedilu nebrojnokrat. To bo lepo! Ko bi bil zatoženec zadovoljen z razsodbo, pa se pritoži dež. šolski svet, v drugič bi se morda ugodilo dež. šolskemu svetu, pa zatožencu ne, torej se prizove ta, potem zopet dež. šolski svet itd. cum grazia in infinitum. In to konečno morebiti vse na stroške discipliniranega učitelja. S tem se ne moremo strinjati. Pa tudi, ako bi bil dovoljen le jedenkrat priziv, se bo učitelj nemara premislil vložiti priziv, ker vé, da si s tem eventuelne stroške lahko znatno zviša. Najjednostavnejše bi bilo, da ministerstvo, ako ne potrdi razsodbe disciplinarnega senata, kazni spremeni ali pa zatoženca oprostí.

Obvestila disciplinarnih razsodb.

§ 30. Vsaka razsodba disciplinarnega senata glaseča se na disciplinarno kazni objavi se, ko je postala pravomočna, pristojnemu okrajnemu ali mestnemu šolskemu svetu in epišejo se točke 3, 4 in 5 § 6 tega zakona v personalni izkaz. Če se razsodba glasi na denarno kazni, obvestiti je o tem tudi pristojni davčni urad.

Ako se denarne kazni odpravijo, odpade drugi stavek tega paragrafa sam ob sebi.

Izbris disciplinarnih kaznij.

§ 31. V personalnem izkazu opisane disciplinarne kazni (§ 6, točka 3, 4) morajo se po preteku treh brezmadežnih let na prošnjo dotičnega učitelja, s sklepom disciplinarnega senata izbrisati.

Kazen navedena pod točko 4 § 6 sme se prenehati le v posebno uvaževanja vrednih slučajih.

Zakaj naj učitelj še-le prosi za izbris kazni po triletnem vzornem delovanju, če pa § 6 odst. 6 določa, da se iste morajo izbrisati? To stoji v protislovju. Naj disciplinarni svet te kazni takoj po preteku treh let sam izbriše, ne da bi učitelj še posebej moral moledovati za to. O tem je dotičnega učitelja obvestiti.

Suspendovanje od službe.

§ 32. Suspendovanje od službe odredi, izjemoma one slučaje, v katerih sodišče zahteva takojšno odstavljenje, okrajni šolski svet s sejnim sklepom in sicer le tedaj, ako to neobhodno zahteva prospek šole ali ugled učiteljskega stanu.

§ 33. Proti temu sklepu more se dotični učitelj tekom 8 dnij pritožiti pri dež. šolskem svetu. Pritožba pa ne ustavi suspenzije.

Učinek službenega suspendovanja.

§ 34. Za časa suspendovanja dobiva učitelj le $\frac{2}{3}$ svoje plače.

Ako se učitelj oprostí, mora se mu pridržani del njegove plače povrnuti s 5% obrestmi. Ako je kaznovan od disciplinarnega senata s kaznijo navedeno pod točko 1, 2, 3 ali 4 § 6, odtegnejo se od pridržane plače stroški za disciplinarno preiskavo. Ostanek izplača se brez obresti.

Ako se kaznuje s kaznijo 5 ali 6 § 6 pripade vsa pridržana plača „fonda za plačevanje stroškov učiteljskega disciplinarnega senata“ in se od te vsote odtegnejo stroški za disciplinarno preiskavo.

§ 34. odlikuje se tudi po svoji krutosti. Če je kdo kaznovan po točkah 1, 2, 3 ali 4 § 6, se od pridržka za časa suspenzije odtrgajo stroški za disciplinarno preiskavo. Ne samo, da je tak revež lahko kaznovan s prestavljenjem kombiniranim z občutno denarno kaznijo ali s premeščenjem v nižji plačilni razred, se mu še stroški za preiskavo takoj odtrgajo. S čim se bo pa pri naših solidnih plačah selil? In v našem stanu ni baš treba, da bi človek učinil Bog vé kaj hudega in že je lahko v disciplinarni preiskavi in tudi suspendovan. V tem osnutku se bahamo tako z denarjem, kakor da bi res sedeli v samih tisočakah. Saj se nam mora vsak smejati, če si sami želimo tako krutih kaznij.

Kršenje disciplinarnega in zajedno občnega kazenskega zakona.

§ 35. Vsako kazensko sodišče je obvezano v slučaju, da se je izvršila proti učitelju radi kacega po splošnem kazenskem zakonu prepovedanega dejanja preiskava, po pravomočnosti razsodbe akte poslati dež. šolskemu svetu, kateri na tej podlagi sklene, ali se ima disciplinarno postopati ali ne.

§ 36. Če je kazensko sodišče učitelja obsodilo na kazni, vsled katere isti izgubi voličnost v občinski zastop, tedaj ga more dež. šolski svet brez daljše obravnave opustiti iz službe.

Dež. šolski svet izdela odpustni dekret in ustavi plačo.

§ 37. Ako je učitelj po kazenskem sodišču kaznovan z drugo kaznijo ali pa oproščen, mora disciplinarni senat, če se mu potrebno zdi, po predpisih tega zakona izvesti disciplinarno preiskavo, v nasprotnem slučaju pa obvestiti dotičnega učitelja o svojem sklepu.

V § 19. odstavek 5 daje se dež. šolskemu svétu kompetenca gledé nastavljanja ali odreditve disciplinarne preiskave, tukaj pa disciplinarnemu senatu. Tu ni konsekvence.

Ptujsko učiteljsko društvo priporoča, naj se § 37. tako spremeni, da vsaka disciplinarna preiskava odpade, ako kazensko sodišče učitelja oprosti. Mislim, da to ne pojde. Lahko je, da kako dejanje kazensko ni kaznjivo, pač pa disciplinarno. V tem slučaju si dež. šolski svét ne bo dal kratiti svoje pravice.

Neprekoračnost rokov.

§ 38. *Roki, koje ta zakon dovoljuje obema strankama, so neprekoračni. Zakasnele pritožbe se uradoma zavrnejo.*

Način dostavljanja.

§ 39. *Kar se ima po tem zakonu dostaviti, je veljavno in pričenja rok, ako se dotičnemu dostavi osebno z njegovim podpisom ali priporočeno ali če se v njegovi odsotnosti nabije na vrata zadnjega stanovanja. Zahtevanja odškodnine po službenem prestopku.*

§ 40. *Odškodnine po službenem prestopku učiteljevim ne morejo se zahtevati disciplinarnim putem.*

Izvedbe.

§ 41. *Izvedenje tega zakona poveri se c. kr. štajerskemu deželnemu šolskemu svétu. Ta zakon postane takoj pravomočen.*

Kar najpreje pogrešamo v tem osnutku je to, da ni nikjer določeno, odkod se plačuje disciplinarni

senat. Treba določiti tudi dijete za sodbene prisednike in sploh natančno štipulovati stalne stroške.

O zastaranju kakega pregreška ni govora, pa bi bojda ne bilo napačno, ko bi se tudi o tem kaj določilo, da se saj ne bo mogla pogreti kaka celo preperela stvar. Znan mi je slučaj, ko so se za podlago disciplinarne preiskave porabile stvari, ki so se prigodile pred — 17 leti!

Jasno naj bode tudi izrečeno v disciplinarnem zakonu, da se jedenkrat odpuščeni učitelj ne sme več nastaviti. Znan mi je slučaj, da se je to zgodilo.

V obče pa moram ponoviti, kar sem že jedenkrat rekel, da ta osnutek posebno gledé denarnih kaznij jaše malo previsokega konja. Saj nismo Krezi, da bi stotake kar tako skozi okno metali. Sploh naj bi se denarne kazni kar narmožno omejile, če, že ne čisto odpravile. Disciplinarni zakon naj ne bo podlaga preganjanju učiteljev, pač pa naj štiti ugled in čast našega stanu. Zaradi tega naj se sploh število kaznij skrči in ublaži, strog pa naj bode zakon tam, kjer to zahteva čast celega stanu. Odstranjenje je edino sredstvo za nečast tvorečih individuj. Ali ravno tu se navadno čudno postopa; vsaka malenkost se takoj porabi, kjer pa bi energično postopanje res potreba bilo, tam se poskuša z vsemi mogočnimi sredstvi, mesto precej z radikalnim, to pa zato, da ne postane še večji — preteči Lehrermangel. Tako se dostikrat trpé eksistence zgolj iz tega vzroka v našem stanu, eksistence, ki so nam vse preje, kakor v čast. S takimi proč, z učiteljstvom pa dostojno in vredno postopanje, to je, kar zahtevamo od disciplinarne zakona.

Beseda našim gg. odbornikom pri štajerski Zavezi.

Najbolj pereče vprašanje poleg ureditve plač je za štajersko učiteljstvo v tem trenutku osnutek disciplinarne zakona, kateri se ima skleniti po „Zavezi“ in predložiti deželnemu zboru. Njega važnost je vsem jasna in menda tudi nevarnost, ki tiči v njem. Prvi je spoznal to nevarnost naš odbornik gospod direktor Schreiner, torej smo v tem oziru brez skrbí, da bi ne bili dobro zastopani. Ali, kakor zdaj stvari stojé, nas vendarle lahko zadene nesreča. Vemo iz najgotovejšega vira, da je društveno vodstvo dne 16. t. m. v večurnem posvetovanju pretreslo od društev nasvetovane spremembe in načrt tudi spremenilo. Kako in v koliko, nam ni znano. Spremenjeni načrt izročil se je odvetuiku dr. Portugall-u, da ga popravi. Pri odborovi seji dne 28. t. m. pa se ima načrt **definitivno** določiti in na to takoj predložiti deželnemu zboru.

Ne dvojimo ni najmanje, da ima zavezno vodstvo najboljšo voljo, predložiti deželnemu zboru kaj dovršenega in pravičnega. Toda dvojiti pa moramo na tem, da bi bila vsa ali vsaj večina društev dosedaj že uposlala svoje nasvete. Ne gledé na one, ki tega morebiti iz apatičnosti storila niso, je izvestno veliko takih, ki se v tako važni stvari niso hotela prenaglit. In od teh bi bilo pričakovati najtemeljitejših izdelkov. Jako

obžalovati bi torej bilo, ko bi se ravno teh glasov ne slišalo. Če kje, pa je tu potreba vsestranskega preudarka, ker več očíj več vidi.

Paznim okom zasledovali smo razprave učiteljskih društev gledé na to zadevo, v kolikor so iste prišle v javnost. Slovenska društva so skoro vsa uvidela nevarnosti v tem načrtu, pri nemških pa so se sem ter tja opazile čudne reči. Tako neko društvo ni vedelo nasvetovati družega, nego naj se v disciplinarni zakon sprejmo tudi učiteljice ženskih ročnih del in pa naj se rok za rekurz podaljša na 14 dnij! Nekoja so res tudi nasvetovala prav važne in mnogobrojne spremembe, ali lahko je, da se je še kaj prav važnega prezrlo.

Nikakor nočemo, da bi se predložil deželnemu zboru prav mehak načrt, ki bi nikogar ne strašil. Takega — to vemo — bi deželni zbor tudi nikdar ne sprejel. Ali nikakor pa tudi nočemo, da bi po zakonu pravomočne postale vse one krutosti in kričeče krivice, ki so v načrtu.

Da se to ne zgodi, je sedaj kolikor toliko v rokah naših odbornikov. Zato pa prav nujno prosimo gg. odbornike, da se prihodnje seje gotovo udeležé in tam zastopajo nasvete in mnenja slovenskih učiteljskih društev. Slovenska društva, ki še niso obravnavala načrta, pa naj bi svoja mnenja oddala jednemu ali drugemu odbornikov in tako bo morebiti vendar že mogoče, zasnovati in predložiti pravičen — načrt. Torej — videant consules, dokler je še čas!

— r —

Zgodovina ljutomerske šole.

Odlomek iz ljutomerske kronike, spisal Matej Slekovec.

(Dalje.)

Zebec (Sebecz) Anton, der kunstreiche Schulmaister, je služboval v Ljutomeru od leta 1774. do 28. dne julija mes. 1782. leta, ko je 39 let star umrl.

Rojen v Zavrčah 7. dne januarja mes. 1742. leta kot sin tamošnjega učitelja Jurija Sebecza. Leta 1770. je prišel za organista k Sv. Križu pri Ljutomeru, od tam pa leta 1774. v Ljutomer, kjer mu je soproga Ana Marija, rojena Murko porodila:

Franca Jerneja, dne 24. avgusta mes. 1774,

Marijo Cecilijo, dne 15. novembra mes. 1780 in

Antona Jurija, dne 30. maja mes. 1782, kateri pa je umrl dne 14. febr. mes. 1788.

Po smrti učitelja Antona Zebeca vzela je njegova vdova Ana Marija februarja meseca 1783. leta v zakon učitelja Jurija Ritzsa.

Ritz Jurij, učitelj od 1782. leta do 30. dne mes. novembra 1803, ko je 48 let star umrl.

Soproga Ana Marija, roj. Murko mu je dne 25. decembra mes. 1783. leta porodila hčer Marijo.

Ob njegovem času je bila leta 1786. postavljena nova učilnica, v kateri so mu pomagali poučevati „kantorji“ ali „kantnarji“, namreč:

Leta 1787. Anton Ledenik, ki se imenuje celo „Schulmeister“.

Leta 1791. in 1792. Matija Bizjak, pozneje učitelj v Negovi.

Leta 1795. Jožef Stibler.

Leta 1798. Lovro Fraudijaš od Sv. Lovrenca pri Ptuj, ki je 19 let star utonil 19. dne maja 1798. leta.

Leta 1800 do 1803. Karol Knopf, ki je bil pozneje do leta 1829. učitelj na Muti.

Moray Filip, učitelj od decembra 1803 do 1806. Rojen v Rogatcu 1771. l. Soproga Ana, rojena Padlin mu je 29. dec. mes. 1804. l. rodila sina Jožefa, ki je pa 25. dne maja mes. 1815. leta umrl.

Leta 1805. je poročal dekan o njem škofijstvu: „— ist in der Kirche und Schule sehr trüg und nachlässig. Schade, dass es so viel Kinder gibt; daher wird wohl nothwendig sein, einen anderen aufzunehmen.“¹ Slednje se je tudi zgodilo.

Huber Andrej, učitelj od leta 1806. do 17. januarija 1816, ko je umrl.

Rojen v Ljutomeru 26. nov. mes. 1764. l. kot sin Antona Huber-ja, tržana in Julijane Sauerwein, je prišel leta 1786. za učitelja k Sv. Križu pri Ljutomeru, od tam pa leta 1806. v Ljutomer. Dne 9. novembra mes. 1808. l. mu je umrla soproga Rozalija, 45 let stara, a 22. januarija 1809. l. je vzel v zakon Ano, 50letno vdovo rajn. Jurija Belaja. Ko pa mu je tudi ta 27. dne marca mes. 1810. leta umrla, oženil se je 27. maja mes. t. l. s 46letno vdovo Nežo Fröhlich.

Umrj je 52 let star 17. januarija mes. 1816. l. Od leta 1809. naprej pomagal mu

¹ Knez.-škof. arhiv v Mariboru.

je sin Ivan, ki mu je leta 1816. tudi sledil kot učitelj.

Huber Ivan, učitelj od leta 1816. do 1817.

Rojen pri Sv. Križu poleg Ljutomera dne 10. maja mes. 1786. leta kot sin tamošnjega učitelja Andreja Huber-ja, je pomagal očetu pri pouku že pri Sv. Križu, potem pa v Ljutomeru, ter je po očetovi smrti postal začasni učitelj.

Zaradi velikih spletk ga niso imenovali stalnim učiteljem, kar ga je tako razkačilo, da se je koncem leta 1816. učiteljski službi odpovedal ter vzel v najem dominikansko pristavo v Stari vesi više Sv. Križa; a ker kmetijstva ni bil dovolj vešč, odšel je za pisarja v Branek.

Leta 1848. se je preselil v Ljutomer, kjer je odprl štacuno z železom ter ondi umrl 18. oktobra 1858., zapustivši trgovino svojemu sinu Adamu. (Dalje sledi.)

Slovstvo.

Novosti.

„Ročni kažipot po Goriškem, Trstu in Istri za leto 1898“. IV. letnik. V Gorici. Tiskala in založila „Goriška tiskarna“ A. Gabršček, 1897. Pod tem naslovom je izšla knjižica, katera je namenjena Slovincem za medsebojno občevarje. V nji so našteje oblastnije v Gorici ter županstva s popolnim imenikom gg. duhovnikov, županov, učiteljev, trgovcev, obrtnikov in gostilničarjev po Goriškem. Za letos so na kratko zbrani glavnejši podatki iz Trsta, ter popis županstev v Istri. „Kažipot“ v žepni obliki ter mehko broširan v platno stane le 45 kr. s pošto. Dobi se tudi trdo vezan za 65 kr. Ima obširno beležnico, mnogo oglasov ter praktični dodatek „Vožni red železnic, parnikov in poštnih zvez na Primorskem in Kranjskem“.

„Povesti“. Spisal dr. Ivan Tavčar. II. zvezek. V Ljubljani. Založil pisatelj. Cena mehko broširanemu zvezku 1 gld. 20 kr., v platno vezanemu 1 gld. 50 kr., v finem platnu 2 gld. 10 kr. Vsebina: Otok in struga. V Karlovcu. Valovi življenja. In vendar. Tat. Gospod Ciril. Čez osem let. Soror Pia. — „Povesti“ se kaj prijetno čitajo in bodo ljubiteljem leposlovnega čtiva izvestno dobro došli.

„Narodna Misao“. Hrvatska rodoljuba Erazmo Barčić in dr. F. Petočnjak nameravata z novim letom izdajati nov hrvatski list, kateremu je naloga, delati na zjedinenje Hrvatov, Srbov in Slovencev. „Narodna Misao“ bode izhajala po trikrat na teden in velja na leto 12 gld. Naloga, katero si je stavil novi list, je gotovo plemenita in zategadelj želimo novemu listu kar največ uspeha in obilo prijateljev tudi mej Slovenci.

Društveni vestnik.

Od Save. (Iz zborovanja „Sevniško-brežiškega učiteljskega društva“.) Današnje socijalne razmere so velike pomenljivosti in nehoté vabijo in kličejo „svoje k svojim“; žal, da

imajo nekateri za ta poziv po jedno nho preveč! — Posamezne točke zadnjega našega zborovanja bile so več ali manj le posvetovanja o nujnih didaktičnih in stanovskih zadevah; ni torej čuda,

ako se je to pot posebno ukrepila žilavost in intenzivnost v prosep društvenega procvita. Upajmo, da se jima blagonsna vztrajnost do cela pridruži!

Gospod predsednik naznani mej drugim, da je poslal uredništvu „Domovine“ na njeno poročilo o „Zavezinem“ zborovanju, v kolikor se tiče ono naših razmer, potrebno pojasnilo in da je začetkom šolskega leta razposlal društvenikom po odseku sestavljeno potrebno učno tvarino za spisje. Gospodu Skalovniku, ki je po hektografu pomnožil obsirno poročilo, izreče se primerna zahvala.

Z ozirom na enakomerno postopanje glede priprave na pouk je navedel gospod poročevalec poleg obče veljavnih pravil več podrobnosti iz svoje prakse. Podrobni učni načrt iz posameznih predmetov, sestavljen po mescih ali tudi tednih, je neizogibna potreba vsakega učitelja; za vse vrste spisovnih predmetov in risanje pripravi si zbirko potrebnih vaj! Za vsako stopnjo določi snov in smoter pouka in vzgoje; osobito naj zadnji preveva vsako učno uro, za katero v obče zadostuje, ako smo si v duhu razjasnili predmet. Brez vsakršnih pismenih opazk pa se težavno in le nepopolno izhaja. Nedostatnost naših beril vzbuja v vestnem učitelju mnogo nevolje. Vsako šolsko vodstvo imej izkaz o zalogi okrajne učiteljske knjižnice na razpolago, da-si moramo priznati, da krajne kakor okrajne učiteljske knjižnice ne morejo ustrezati povsem našim potrebam. Najbolje je, ako si more preskrbeti vsak učitelj lastno šolsko knjižnico; se-vé, brez denarja ni nič; torej gre učitelju pred vsem primerna plača. — Po poročilu pogovorili smo se o kaj različnih virih, iz katerih zajemamo potrebno učno tvarino, osobito za srednjo in višjo stopnjo. V obče se mora priznati, da se v sedanjih šolskih razmerah in odnashih na deželi silno visoko znašajo ideje moderne pedagogike, dočim jim primanjkuje vsakršne realne podlage. Le glejmo, kolikokrat stopa učitelj po končanem nanku nezadovoljen čez šolski prag!

Poročilo gospoda Knapiča o „Zavezinem“ zborovanju se zahvalno vzame na znanje; enako ono gospoda Zupana o zborovanju „Lehrerbunda“ v Ljubnem. Kakor smo razvidli iz poročila, povrnil se je gospod delegat iz tega zborovanja nekako užaljen v svojem narodnem čuvstvu. Priznaval je sicer mimo drugih vrlin štajerske zaveze objektivnost njenega vodstva, a vendar se čutil z nekaterimi drugimi v tovariškem krogu tujega med svojimi.

O osnutku disciplinarnega zakona poročata gg. Zupan in Tominc. Z ozirom na kratko odmerjeni čas izročilo se je obsirno delo posebnemu odseku v pretresovanje.

Za nečuvno, preširno izjavo mariborskih tovarišev (!), s katero se je v trezno-mislečem občinstvu osramotilo vso štajersko učiteljstvo, naše društvo nima besedi. Z ozirom na solidarnost želei je, da nepristransko vodstvo „Lehrerbunda“ zadevo pra-

vičnim in poštenim potom poravna. V svrhu skupnega postopanja spodnještajerskih društev pogrešamo — žal — vsake organizacije. — Društvo zastopata gospoda Zupan in Exel. Mimo raznih predlogov omenim onega gospoda Knapiča, s katerim naj se naprosita gospoda Koprivnik in Majcen, da sestavita k novi Začetnici tudi „stensko“ Začetnico. — Toliko o zadnjem zborovanju. Tekom razprave rešile so se še nekatere notranje društvene zadeve. Petje je izostalo, poročila so se okrajšala, a vendar je trajalo zborovanje 3½ ure. Gradiva narašča čim dalje več in skoraj gotovo se bo moralo povišati število rednih društvenih zborovanj. Konečno kličem vsem, ki s toli obzirnostjo in požrtvovalnostjo ali zasledujejo ali celo dejanski segajo v društveni razvoj: „Le tako plodonosno naprej!“

Rečica. (Glavno zborovanje gornjegraškega učiteljskega društva) vršilo se je dne 18. novembra meseca t. l. na Rečici. Po običajnem pozdravu predstavi nam gospod predsednik novega uda, gospoda J. Časla.

Na to se preide k dnevnemu redu.

Zapisnik zadnjega zborovanja se prečita in odobri.

Učni poskus, ki se je v zadnjem zborovanju za današnji dan napovedal, je po nasvetu nekaterih udov izostal, ker bi se zborovanje preveč zavleklo.

Delegat „Lehrerbunda“ poroča o zadnjem zborovanju tega društva v Ljubnem dne 14. septembra meseca t. l.

Prečita se „Načrt disciplinarnih obravnav ljudskošolskih in meščanskih učiteljev za Štajersko“, kakor tudi „Lehrerbund-ov“ dopis, kateremu pa naše društvo odgovarja:

a) Naše društvo je proti celemu načrtu, osobito proti točki 6. Ves načrt naj se torej zavrže in sestavi naj se popolnem nov predlog.

b) Z volitvijo odbornikov je naše društvo popolnem zadovoljno, ker so odborniki pravilno voljeni.

c) Šola naj se podržavi.

Za tem poroča društveni odbor o delovanju društva v preteklem letu. Zborovali smo trikrat. Vsakokrat bilo je na dnevnem redu kako prednašanje, a najvažnejše ono o Rajču, katero je podaval gospod Kele.

Gospoda Dedič in Wudler se izvolita pregledovalcem računov, ter sta našla društveno blagajno v redu.

Na to se je vršila volitev novega odbora za l. 1898. Izvoljeni so:

Gospod Ivan Klemenčič, predsednik; gospod M. Dedič, podpredsednik in blagajničar; gospodična Ljudmila Plaper, tajnica; gospoda Wudler in Kocbek, odbornika.

Prihodnje zborovanje bode meseca majnika v Bočni.

Iz Št. Jurja v Slov. goricah. — Šentlenartsko učiteljsko društvo zborovalo je dne 4. novembra meseca t. l. pri Sv. Trojici in dne 2. decembra meseca t. l. pri Sv. Lenartu v Slov. goricah. Udeležba je bila mnogoštevilna. Pri prvem zborovanju so bili najvažnejši predmeti razpravljanja dopisov, poročila delegatov in razgovorjanje o osnutku disciplinarnega zakona.

Med dopisi mi je posebno beležiti poročilo „Štajerske učiteljske zaveze“ s famoznim „finis“ javlajočim o narodni nestrpnosti mariborskih gosp. kolegov, ki si bodo zle posledice svojega rovanja prav kmalu lahko zapisali na svoj rovaš. Tako more delati le zaslepljena nadutost nemških tovarišev, in to baš v osodepolni dobi, ko bi nam vsem bilo treba najtesnejšega stremjenja in jedinstva proti skupnemu našemu prikritemu sovražniku.

Poročilo odposlanca za „Štajersko učiteljsko zavezo“ se je vsled precejšnje natančnosti dopisa prečrtalo iz dnevnega reda, isto o IX. glavni skupščini „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“ v Celju (poročal gospod nadučitelj Jesovnik) pa pri zadnjem zborovanju pohvalno vzelo na znanje.

Največ časa pa smo porabili pri obeh zborovanjih s preresetovanjem osnutka disciplinarnega zakona. Pri poznejšem primerjanju objavljenih pomislekov tičočih se tega predmeta stranoma drugih društev, bilo je razvidno, da se v glavnih potezih i mi ne strinjamo z istimi točkami, katere so druga društva ovrgla, ali pa jih drugače stilizovala, in le malo je manjkalo, da ni bil pahnen celi osnutek v papirni koš.

Pri zadnjem zborovanju nam je podala gospodična Mel. Sittig-ova z učenci in učenkami 4. razreda zanimivo učno sliko, iz katere je lahko posnel vsak kaj bodrilnega in poučnega za-se. Gospica Sittig je obravnavala lirsko pesem V. Orožnovo: „Lastovkam v slovo“ z njej lastno rutino tako izborna, in potem še besedno družino „držati“ tako na priprost način, da ji ni imel gledé izvajanja nikdo izmed mnogih navzočih ničesar dostavljati, pač pa se pohvalno izražati. Čutili smo zares vsi zbrani, da nam jedna takšna učna slika more več hasniti, nego debela knjiga teoretičnih razprav o tem predmetu. Facit torej: Vsaki dnevni red naših zborovanj imej kot jedno točko tudi „učni poskus“ na vzporedju.

Z veseljem beležim zopetni prirastek našemu društvu, namreč gospodov: Klemenčiča od Sv. Antona, Vrabl Ivana in Vrabelj Andreja od Sv. Jurja v Slov. goricah in J. Čučeka od Sv. Ruperta v Slov. goricah, ki so društvu kot udje pristopili.

Prihodnje zborovanje bo začetkom januarja prihodnjega leta pri Sv. Lenartu v Slov. goricah. Veseli Božič in srečno novo leto! Č.

Od Sotle. Učiteljsko društvo za okraj Kozje zborovalo je dne 19. novembra mes. 1897. l. Kozjem. Bilo je navzočih 23 udov. Gospod Emerik Moric, otvorivši sejo, spominjal se je slavnostnega dneva, katerega danes praznuje cela, širna in lepa Avstrija, godu prezvišene in blage cesarice Elizabete, ter je pozval navzoče, da ji z njim krepko zakličejo trikratni „Živio“. Temu so radostno vsi pritrdili, ter navdušeno zapeli zadnjo kitico milo doneče cesarske pesmi. Potem pozdravi gospod predsednik presrečno vse navzoče, posebno pa novo vstopivšega uda gospoda Jakoba Vrečko-ta, učitelja na Preborju. Na to se preide k dnevnemu vsporedju.

Prečita se zapisnik zadnjega zborovanja, kateri se nespremenjen odobri. Od dopisov ni bilo nobenega večje važnosti.

O domovinskem pouku poroča gospod France Černelč. Namen njegovega govora je bil, da bi se, ker je pouk iz domovinoslovja jako težaven, ako učitelj le po imenu pozna kraje v svojem okraju, popisal naš okraj v zemljepisnem in zgodovinskem oziru. Koliko lepih in mičnih pravljič in pripovedek je morda v našem okraju, katere imajo globok zgodovinski pomen in ki bi bile lahko dišava temu pouku. Sklenilo se je, da naj v teku jednega leta opiše vsak učitelj svoj šolski kraj, ter nabere pravljičice in pripovedke tistega kraja. Nabrana snov pošlje se gospodu Francetu Šetincu, nadučitelju na Preborju, kateri jo uredi in v njej prilično pri zborovanju našega društva poroča. Upajmo, da nastane tako lepa knjižica, ki ne bode zanimala samo naše tovariše, ampak tudi širje občinstvo.

Jako dolga je bila obravnava o načrtu novih disciplinarnih postav. Obravnavala se je točka za točko in sprejele so se med drugim naslednje spremembe:

Pred vsem pogreša se službena pragmatika. Disciplinarne kazni so drakonične. Proč z denarnimi kaznimi.

§ 6. odst. 5. naj se glasi: „Upokojenje na nedoločen čas z normalno upokojnino“. Kazni navedene pod točkama 3. in 4. naj se po jednoletnem delovanju zbrisajo. Kaznenec pa se mora po preteku jednoletnega, neomadeževanega delovanja službeno prestaviti v prejšnjo službeno razmerje. Dva zadnja odstavka § 6. odpadeta.

§ 9. odst. 2. se izpusti. Disciplinarni senat obstoji naj le iz učiteljev.

§ 11. namesto „v 48 urah“ — prej ko močje. —

§ 25. Izpade od „Povrnitev stroškov“ . . .

§ 28. . . . v 14 dneh . . .

§ 31. . . . po jednoletnem . . .

§ 34. Če je učitelj suspendiran, se mu dohodki ne smejo znižati. Odstavek 2. in 3. odpade.

§ 37. Se naj dostavi: Je učitelj pri sodnijski obravnavi oproščen, naj se akti šolski oblasti ne predložijo.

Sledilo je poročilo gospoda Emerika Morica o zborovanju „Lehrerbunda“. Po tem zanimivem poročilu razgovarjalo se je o znanem sklepu mariborskega mestnega učiteljskega društva. Tukajšnje učiteljstvo obžaluje zloglasno in nekolegijalno postopanje imenovanega mestnega učiteljstva. F.

Iz Črešnjevca. (Vabilo.) Slovenjebistriško učiteljsko društvo zboruje v četrtek dne 13. januarja meseca 1898. l. ob 10. uri dopoldne v Slov. Bistrici po tem-le vsporodu: 1. Zapisnik in dopisi. 2. Važnost solidarnosti vseh učiteljev jednega okraja v stanovskih prašanjih (gospod Družovič). 3. Pogovor o uzorcih načrtovanja šolskih zvezkov za domači okraj (gospod Vobič). 4. Poročilo o delovanju učiteljskega društva v preteklem letu. 5. Poročilo blagajnika. 6. Volitev novega odbora. 7. Iz vprašalne skrinjice. 8. Slučajnosti in nasveti. K obilni udeležbi vabi odbor.

Iz konjiškega okraja. (Vabilo.) Konjiško učiteljsko društvo zboruje dne 13. januarja meseca prihod. l. ob 1/2, 11 uri dopoldne v slovenski šoli v Konjicah z nastopnim vsporodom: 1. Petje (Mohorska pesmarica št. 50). 2. Zapisnik. 3. Društvene reči. 4. Pouk v realijah—vzgojevalna sila; govori tovariš Lj. Černež. 5. Iz naše vprašalne skrinjice. 6. Nasveti. Predsednik.

Svetina pri Celju. (Vabilo.) Učiteljsko društvo za celjski in laški okraj ima v nedeljo dne 2. januarja meseca 1898. l. ob 10 uri dopoldne v celjski okoliški šoli svoj letni glavni zbor s tem-le

dnevnim vsporodom: 1. Petje. 2. Zapisnik. 3. Društvene zadeve. 4. Poročilo tajnika o minolem društvenem letu 1897. 5. Poročilo blagajnika. 6. Volitev treh pregledovalcev društvenih računov. 7. Volitev odbora za leto 1898. 8. Določi se društvenina za leto 1898. 9. Določijo se časniki in knjige za bodoče leto. 10. Iz naše vprašalne skrinjice. 11. Nasveti. — Tovariši in tovarišice, da se snidemo polnoštevilno! To upa in prosi odbor.

Sv. Trojica v Sl. g. (Vabilo.) Št. Lenartsko učiteljsko društvo zboruje dne 2. prosinca meseca 1898. l. ob 10. uri dopoldne pri Sv. Lenarti v Slov. goricah s sledečim vsporodom: 1. Zapisnik. 2. „Kako zamore učitelj vzbujati pri učencih veselje i ljubav do pouka“, poroča gospodična Wutt-Sv. Lenart. 3. Predsednikovo poročilo o društvenem delovanju v preteklem letu. 4. Poročilo blagajnika. 5. Volitev novega odbora. Udje naj blagovolijo društvene časopise seboj prinesiti. K obilni udeležbi vabi prav uljudno Mavrič, t. č. predsednik.

Vurberg. (Vabilo.) k glavnemu zborovanju učiteljskega društva za ptujski okraj dne 13. januarja mes. 1898. ob 10. uri dopoldne v okoliški šoli. Vspored: 1. Dopisi. 2. Poročilo predsednika o delovanju društva v minolem letu. 3. Poročilo blagajnika. 4. Volitev novega odbora. 5. Sklep, kaj bo društvo ukrenilo napram „Lehrerbundu“. 6. Slučajnosti in nasveti. K obilnej udeležbi vabi Žiher, predsednik.

Dopisi in razne vesti.

Iz ptujskega okraja. († Kolbl Anton.) Dne 12. novembra meseca t. l. smo položili na Polensaku po dolgi mučni bolezni umrlega bivšega tamošnjega učitelja Antona Kolbl-na v hladno zemljo.

Pokojnik je bil rojen v Sovjaku, župnije Sv. Jurija ob Ščavnici dne 29. decembra meseca 1829. l. Učiteljstvu je začel dne 1. novembra mes. 1848. l. pri Sv. Antonu v Slov. gor. Čez pol leta je prišel za podučitelja k Sv. Lenartu v Slov. gor., a že jeseni l. 1849. se je preselil k Sv. Jakobu v Slov. gor., kjer je ostal 2 1/2 leti. Od velike noči do jeseni l. 1852. je bil provizor pri Sv. Juriju ob Pesnici, potem pa po jedno leto podučitelj v Cirkovcah in pri Sv. Juriju ob Ščavnici. L. 1854. do 1856. je bil provizor v Hajdini pri Ptuj, l. 1856. do 1859. podučitelj pri Sv. Vidu blizu Ptaja, l. 1859. do 1860. v Kamnici pri Mariboru, l. 1860. do 1863. pa v Negovi. L. 1863. se je Martin Forko, učitelj pri Devici Mariji v Brezju pri Mariboru preselil v

Negovo, Kolbl pa je prišel na njegovo mesto za provizorja. 1865. leta je bil nameščen za prov. učitelja na Runeč pri Ormožu, kjer je postal dne 27. aprila mes. 1868 l. stalen. L. 1877. se je preselil na Polensak in stopil tu jeseni leta 1893. v pokoj.

Pokojnik je bil samec-original. Oblečen je bil petek in svetek jednako; ako si je šel v Ptuj česar nakupit, nsel je vse v cekarju oprtano na hrbtu domov. Če si mu rekel, da se to za učitelja ne spodobi, se je nasmehnil, ter dejal: „Ravno zatagadelj, ker si drugi tega ne upajo, storim jaz“. Bil je dobra duša, gostoljuben, ter iz prepričanja pobožen. Siromaki so ga daleč okrog poznali, in od njega se ni nobeden vrnil prazen. Pred leti so se mu začeli na obrazu delati mozolci, kateri so sicer zopet zarastli, a se ponavljali večji, dokler niso iz mozolcev postale rane; s kratka, lotil se ga je rak v obrazu. Iskal je pomoči na kliniki in v bolnišnici

v Gradcu, vendar zamen. Pripeljal se je iz Gradca neozdravljen nazaj domov na Polensak, kjer je dne 10. novembra mes. t. l. izdihnil svojo dušo. R. i. p.

J. Strelec.

Iz Istre.* V 24. št. „Slovenke“ čitamo iz peresa neke učiteljice grozno i zlobno samohvalo, češ, da učiteljice imajo boljši uspeh v šoli nego učitelji. Radi bi videli — ker z merodajnega mesta tega nismo še slišali, — da se nam v bodoči učiteljski konferenci (kamor prav za prav ta stvar spada) to tudi dokaže. Toda tega menda ne bomo doživeli. Kake uspehe imajo neke učiteljice v šoli bodisi pri pouku ali pri vzgoji, vedeli bi menda največ povedati šolski voditelji. Naše ljudstvo tudi dobro pozna, kjer slušbuje učitelj in učiteljica, koliko je vreden učitelj in koliko učiteljica, in to nam je zadovoljenje. Nikakor pa s tem ne rečemo, da bi tudi med ženskim učiteljstvom ne bilo izbornih učnih motij! „Slov. Narod“ piše ravnoakar, da je na Kranjskem pomanjkanje učiteljev, ter da so na nekatere jednorazrednice nastavljenae začasno učiteljice a dostavljaja: „Boljše nekaj, nego nič“.

„Slovenki“, gđe. Márici, pa ne moremo baš čestitati na njenih sotrudnicah. Nadejali smo se, da bođe v obče „Slovenka“ vender-le uvaževala kritiko Branko-vo v 19. št., ali varali smo se.

Poznam neko učiteljico, staro samico, ki tudi svoje „jeremijade“ in „slučaje“ izliva v zgorenjem smislu v „Slovenko“, ali odkrito moram povedati, da v šoli Vam je grozna ničla, a zunaj šole le v posmeh ljudem. Kaj neki naj bi take tudi koristnega pisale?! Imamo pa še hvala Bogu matere, ki učijo in postopajo tako, da bodo njihove hčerke kedaj pridaje žene, krepostne žene, ki bodo znale gospodinjstvo in dela, katera so čast pravi ženi.

Take žene pa so že davno prezirljivo obsodile „Slovenko“ ter se jej radi nekaterih njenih sotrudnic, starih, klepetuljavih samic, ki le svojo jezo bruhaajo na papir, nađeale ime: „list starih samic“. —

Sv. Matej (Istra). [Konec.] Preostaje mi jošte nešto, čemu mi se široko polje, širok put otvara. Polje zaraslo šarnim cviećem, put ne zarasao trnjem i pelinom no mionirismim smiljem i koviljem. Milovidno in miloduho to cvieće brižno je gojeno, zalievano, okapano; čuvano od mraza, žege, tuće i bure. Samo mi se naniće, da ga uberem i složim u lep rukovet. Odnosno naniće mi se peru, da štovanim čitateljem predočim rad na polju pučke prosvjete umirovljenoga nadučitelja g. Lusnika. Kad bih htjeo, da potanko oertam, ono što je on učinio službujući u Klani, predugo bi me zavelo, pa taj si zadatak nisam niti postavio.

* Ta dopis objavimo na izrecno željo spoštovanega dopisnika, izjavljamo pa, da se z obliko nikakor ne strinjamo. Uredn.

Ni danas nije u Istri naroda hrvatskoga narodni život obezbiedjen, radostan i prepleten ružicama; ni danas nije prosvjeta prodrila u sve kolibice njegove, a to nam svieđoči kruti statistički broj djece, koja ne uživaju pouke, sedamnaest tisuća, al kud i kamo bijaše to stanje crnije, i žalostnije one godine, kad je on došao u Klanu. To je bilo god. 1866. Škole u našem kotaru moglo se prebrojiti na prste jedne ruke, a školskim zgradam nije bilo ni traga. Tekar nazad 10—15 godina stale se širom Istre ustrajati hrvatske pučke škole i dizati udobnije i svrsi shodnije školske zgrade. U najnovije doba i nastojanjem plemenite naše družbe „sv. Cirila i Metoda“.

Od njegova dolazka u Klanu do danas protekla je puna 31 godina. Uspješno raditi toliko godina na trnjem i kamenjem posutom polju, toliko godina krčiti i ravnati narodu puteve do prosvjete, to je posao velik i ogroman. Nije to pusta fraza, nije to njemu u hvalu rečeno, jer tuj djela govore, a gdje ona govore, tuj hvali mjesta nije. Glas je to puka klanjskoga a o bok mu pohvale, priznanja i razne nagrade. Nu nije on samo s velikom požrtvovnošću, s biljskom voljom i trudom radio u mukotrpnom svojem zvanju, no svim zanosom i marljivošću obavljao i ine poslove. Više puta popitao sam se: „Bože dragi, gdje on smogne i vremena i uztrajnosti, da može obavljati toliko poslova? Ipak bijaše tomu tako. Jest bacimo li pogled kud hoćemo na njegov rad i trud, bilo u školi, bilo u crkvi kao orguljaša; na njegov trud i rad kao c. k. pošte meštra; na njegov trud i rad kao občinskog blagajnska-pisara; na rad njegov kao c. k. sud. povjerenika i napokon kao radnika u školskom vrtu i u kotarskom voćnjaku, pa i nehotice ti se gornje pitanje nametne. Sve mu se te službe povjerilo, jer se znalo komu se je povjerava.

A što da rećemo o njemu kao rodoljubi? Sin bratskoga nam slovenskoga naroda svim je žarom zamilovao hrvatski narod i hrvatske svoje drugove i prijatelje, medju kojima je živio. Kao rodoljub u svakom je društvu bio uvažan, ljubljen i osobito cijenjen.

Je li učiteljstvo častno i liepo učinilo kad se je onako od njega oprostilo? Tomu ne treba dokazivanja.

Gospodo i braćo učitelji! Eto od nas se odielio učitelj, ne samo najstariji po godinama života i službe, no učitelj, komu bez zamjere budi rećeno, medju nama težke da premca nadjemo. Vriedno je, da mu s pjesnikom kliknemo:

„Hvala bit' će trudu
Do zadnjih svieta ljet,
Da nisi baš za ludu
Na ovaj došć svijet.“

Čujte što mi on svojedobno pisao: „Od 1. o m. sam umirovljen, što ti je već možda znano. U

teku budućeg čedna ostaviti du Klanu mirnom savješću, jer učinio sam svoju dužnost“.

On nam budi uzorom, u njega se ugledajmo. Budimo na diku i ponos učiteljskomu stališu, a na korist mile nam domovine i naroda. Jakove! Na koncu konca drugo ne mogu željeti nego, Bog nam podao snage i vrline, da i nama rad bude priznan i blagoslovljen, kao što je Tvoj. U gnjezdašcu novom, koga si saviti kaniš daleko od otačbine, od domovine, dá, tamó daleko, čak u drugom carstvu (Bavarskoj) budi zdrav, veseo i zadovoljan; tielo i duh Tvoj našao odmora. Tvoje obilate suze prolivene na grobovih Tvoje mile djetice, nek se pretvore u potok suza radostnica u zagrljaju Tvoje mile jedinice! To su srdačne želje Tvoga iskrenoga prijatelja, Tvoga najbližega po zvanju druga Boža.

„Lehrerbund“ in štajersko slovensko učiteljstvo. Pod tem zaglavjem smo v zadnji številki našega lista omenili, da pri sedaj vladajočih razmerah slovenskim učiteljskim društvom menda ne bo dalje ostati v „Lehrerbundu“ ter smo ob jednom obljubili, da spregovorimo par besedij, kako naj storijo vsa prizadeta društva solidarni korak, da rešimo svojo narodno čast in čast, ki gre našemu stanovskemu ponosu. Evo naše mnenje.

Dne 28. decembra mes. t. l. so sklicani odborniki „Lehrerbunda“ k seji v Gradec, da se konečno uredi načrt disciplinarnega zakona in sklepa o drugih važnih društvenih stvareh. Da je med zadnjimi tudi stališče, katero bode zavzemati odboru napram resoluciji mariborskega učiteljskega društva, o tem ni dvomiti. Radi tega je pač važno, da se naši (slovenski) odborniki te seje gotovo udeležijo ter tamkaj odločno zastopajo stališče, da se zahtevam resolucije ne sme ustreči, in sicer za to ne, ker:

1. „Lehrerbund“ ni niti politično niti narodno društvo, ampak le stanovska združitev, iz katere ima biti vsako politikovanje izključeno.

2. Ker so odposlanci v Ljubnem volili sedanjí odbor istotako, kakor so se volili vsi prejšnji odbori. Če so bili torej prejšnji odbori pravilno in pravomočno izvoljeni, se tudi zadrži volitvi ne more in ne sme oporekati.

Odločno morajo biti zato naši odborniki proti temu, da bi se sklicevalo zborovanje delegatov v namen novih volitev.

Ko bi pa odbor vkljub protestom naših odborikov sklenil sklicati shod delegatov, da bi ti izbirali novi odbor, tedaj pa — to zahteva naša čast — naj naši zastopniki takoj izjavijo, da slovenska učiteljska društva k takemu shodu svojih odposlancev ne bodo odpošiljala in se sploh ne bodo več smatrala udom „Lehrerbunda“.

Ko bi prišlo do tega, kar nam kateri gospodi naših odborikov gotovo sporoči, pa bodi prvi skupni korak vseh slovenskih učiteljskih društev po Spodnjem

Štajerju, da vodstvu „Lehrerbunda“ slovesno javijo svoj izstop iz „Zaveze štajerskih učiteljskih društev“. V dotični izjavi ali „spomenici“ naj se potem odločno naglašá, da se slovensko učiteljstvo ni nikdar vsiljevalo nemškim tovarišem v „Lehrerbundu“, ampak, da so se slovenska učiteljska društva udala le preprijaznim vabilom tedanjega vodstva ter polagoma „Lehrerbundu“ pristopila z pridržkom, da hoče slovensko učiteljstvo solidarno delovati z nemškimi tovariši v „bundu“ v prosepah šolaskih in stanovskih interesov, toda le tako dolgo, dokler se „Lehrerbund“ vzdržuje vsakojakih političnih ali narodnostnih spletk. Povdarjati bode dalje treba, da je slovensko učiteljstvo dosedaj vedno bilo solidarno in lojalno na strani svojih nemških stanovnikov in da ni bilo ono, ki je jelo rušiti to lepo stanovsko slogó.

Samo po sebi pa se razumi, da spodnještajerska (slov.) učiteljska društva svojih letnih prispevkov „Lehrerbundu“ ne bodo pošiljala, dokler se zrahlano razmerje popolnoma zopet ne poravna.

(Odlikovanje.) C. kr. dež. predsednik kranjski, baron Hein, dobil je dostojanstvo tajnega svetnika.

(Premembe v namestništvu.) Tržaški namestnik vitez Rinaldini stopil je iz zdravstvenih oziróv v pokoj in pride na njegovo mesto sedanji bobkovinski namestnik, grof Goës. Istotako je stopil v pokoj koroški namestnik baron Schmidt-Zabierow; na njegovo mesto je imenovan deželni predsednik koroškim štajerski dvorni svetnik Freidenegg. Dvornim svetnikom pri namestništvu v Gradcu pa je imenovan tamošnji namestniški svetnik dr. Evgen Netoliczka.

(Češka „Matica šolska“) je živa pričá velikanske požrtvovalnosti češkega naroda. Začetkom tekočega šolskega leta je vzdrževala: 43 ljudskih šol z 115 razredi z 115 učitelji in 6859 učencev; 42 otroških vrtcev z 58 oddelki, z 78 učitelji in 3520 učencev; 5 srednjih šol z 20 razredi, z 48 učitelji in 962 učencev; skupaj: 91 šol z 193 razredi, z 242 učitelji in 11341 učencev. — „Matica šolska“ podpira pa še mnogo drugih šol in zavodov. — Češko rodoljubje, češka požrtvovalnost nam bodi izgled, da ustrajamo tudi mi na delu, katerega smo se lotili. Konečna zmaga mora biti naša, saj se bojujemo le za svoje pravice. —

Premembe pri učiteljstvu. Gospod Martin Lah, učitelj pri Sv. Rupertu poleg Laškega trga, imenovan je nadučiteljem na svojem mestu. — Gospod Jožef Čuček, učitelj v Svibnem, dobil je službo učitelja-voditelja pri Sv. Miklavžu nad Laškimi trgom. — Gosp. Jakob Ferk, ravnatelj na deški šoli v Ptuj, je 24. t. m. opoldne naglo umrl. N. v m. p.!

Listnica uredništva.

Z današnje številke završimo XVIII. tečaj „Popotnikov“. Pri tej priložnosti izpolnujemo le sveto svojo dolžnost, da se dostojno zahvaljujemo vsem našim prijateljem in blagim sodelavcem na izdatni podpori pri težavnem našem delu v konč-

nem letu, proseč jih blage naklonjenosti ter duševne in gnotne podpore tudi v bodoče. Naj nam pri-
vabijo v novem letu še prav mnogo novih prijateljev in čilih sodelavcev! — Srečno in plodono novo leto!

Štev. 1733. I.

Razglas.

Na trirazredni ljudski šoli pri Sv. Jurja ob Pesnici se bode namestila začetkom poletnega tečaja 1898 služba učitelja.

S to službo so združeni dohodki III. plačilnega reda.

Prosilci za to mesto naj pošljejo svoje prošnje, opremljene s pričevali zrelosti in učne usposobljenosti do 20. januarja mes. 1898. t. krajnemu šolskemu svetu pri Sv. Jurju ob Pesnici.

Okraini šolski svet Maribor, dne 10. decembra meseca 1897. l.

Predsednik: Kankowsky s. r.

Št. 682.

Razpis učiteljske službe.

1—2

Na petrazrednici pri Sv. Tomažu, III. plač. vrsta in prosta izba, se podeli služba učitelja stalno, oziroma tudi začasno.

Obeh deželnih jezikov zmožni prositelji (prositeljice) naj vložijo svoje prošnje, opremljene s pričevalom zrelosti, učne usposobljenosti in z dokazom avstrijskega državljanstva pri krajnem šolskem svetu do 23. januarja mes. 1898. l.

Okr. šolski svet v Ormožu, dne 21. decembra mes. 1897. l.

Predsednik: Scherer s. r.

Št. 648.

Razpis podučiteljske službe.

Na dvorazrednici na Runčici, III. plač. vrsta, prosta izba s potrebnim pohištvom in s prosto kurjavo po zimi, se podeli služba podučitelja stalno, oziroma tudi začasno.

Obeh deželnih jezikov zmožni prositelji naj vložijo svoje prošnje, opremljene s pričevalom zrelosti, oziroma učne usposobljenosti in z dokazom avstrijskega državljanstva pri krajnem šolskem svetu Runčici pri Veliki Nedelji do 1. januarja mes. 1898. l.

Okr. šolski svet v Ormožu, 5. dec. mes. 1897. l.

Predsednik: Scherer m. p.

Št. 706. II.

Natečaj.

2—2

(Učiteljsko mesto.)

Na štirirazredni ljudski šoli v Črešnjecah, ima se do Velike noči leta 1898 namestiti učiteljska služba.

Prosilci oziroma prosilke za to mesto s plačo po III. plačilnem razredu in s prostim stanovanjem naj vložijo svoje s pričevalom zrelosti in usposobljenosti opremljene prošnje predpisanim potom do 31. decembra meseca 1897. l. pri krajnem šolskem svetu v Črešnjecah.

Okr. šol. svet Slovenjebistriški, dne 28. novembra meseca 1897. l.

Predsednik: Kankowsky s. r.

Št. 449.

Razpis natečaja.

Podučiteljsko mesto.

Na trirazredni ljudski šoli na Rečici je umestiti podučiteljsko mesto z dohodki po III. plačilnem razredu definitivno, eventualno tudi provizorično.

Prošnjiki in prošnjice za to mesto naj vložijo svoje prošnje, katere je opremiti s pričevali zrelosti in učne usposobljenosti in pri onih, ki še niso v službi, tudi z dokazom avstrijskega državljanstva, (domovnico), potom predložitnega okrajnega šolskega sveta do dne 20. januarja meseca 1898. l. pri dotičnem krajnem šolskem svetu.

Okraini šolski svet v Gornjemgradu dne 17. decembra meseca 1897. l.

Št. 618.

1—2

Razpis nadučiteljske in podučiteljske službe.

Na dvorazrednici pri Sv. Florijanu poleg Rogatca, III. plač. vrsta, se podeli nadučiteljska in podučiteljska služba, slednja tudi s prosto izbo, stalno, oziroma tudi začasno.

Prošnjiki (prošnjice) naj vložijo svoje redno opremljene prošnje in z ozirom na službo nadučitelja tudi z dokazom usposobljenosti za subsidiarčni pouk katoliškega verouka obložene prošnje, potom predložitnega okr. šolskega sveta do 23. januarja meseca 1898. l. pri krajn. šolsk. svetu v Št. Florijanu, pošta Rogatec.

Okr. šolski svet v Rogatcu, dne 23. decembra meseca 1897. l.

Predsednik: Scherer s. r.

„Slovanska knjižnica“

izhaja vsak mesec v 5 do 6 pol obsežnih snopičih. Cena za celo leto 1 glđ. 80 kr., v razprodaji pa po 18 kr. snopič. — Doslej je izšlo že 68 snopičev.

„Knjižnica za mladino“.

Doslej sta izšla dva letnika po 12 snopičev, torej skupaj 24 snopičev. Cena letniku je 2 glđ. 40 kr., posameznim snopičem pa 25 kr. — Naročila sprejema „Goriška tiskarna A. Gabršček“ v Gorici. — V Mariboru se pa dobé v prodajalnici Marije Pristernik, Tegetthoffstrasse št. 13.

Higij. c. kr. priv. šolske klopi in dovoljenje za njih ponarejanje priporoča po nizki ceni in tudi na obroke. V Mariboru. Iv. Weigl, naduč. v pok.

Vsebinska. I. Iz „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“. — II. Naša organizacija. (III.) (Idejalist.) — III. Slovnika teorija Kernova. (Dr. Bezjak.) (XXII.) — IV. Osnutek disciplinarnega zakona. (Konec.) (J. S.) — V. Beseda našim gg. odbornikom pri štajerski Zavezi. — VI. Zgodovina ljutomerske šole. (M. Slekovec.) (III.) — VII. Slovatvo. (Novosti). — VIII. Društveni vestnik. — IX. Dopisi in razne vesti. — Natečaji in inserati.

Lastnik in založnik: „Zaveza“

Tisk tiskarne sv. Cirila v Mariboru.

